

Po pošti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrti 6,50
mesec 2,20

V upravnishvu prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrti 5 —
mesec 1,70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17Izhaja vsak dan, izvenem
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 268.

V Ljubljani, v četrtek 21. novembra 1901.

Letnik XXIX.

Deljenje čeških škofij.

Češko duhovstvo je podalo proti deljenju čeških škofij dunajskemu nunciju prošnjo, katero ima nunciatura izročiti sv. očetu.

Češki duhovniki pravijo v tej prošnji, da namerava vlada na željo Nemcev in zlasti onih duhovnikov, ki so udani liberalizmu in se ne brigajo mnogo za korist sv. cerkve, ustanoviti čisto nemško škofijo v Hebu in polagoma razdeliti vse škofije v kraljestvu češkem po narodnosti.

Češki duhovniki opozarjajo na to, da se ne da jezikovna meja potegniti z gotovostjo nikjer, ker tudi med Nemci živi mnogo Čehov. Niti vasi niti mesta ni v cellem češkem kraljestvu, ki bi bilo čisto nemško in ne bi imelo tudi češkega prebivalstva. Čehi imajo v takih mestih šole, v katerih se njihovo mladež češko poučuje in vzgojuje. Zato bi bila ustanovitev čisto nemške škofije ne le proti božjemu in cerkvenemu zakonu, ampak tudi proti narodnemu pravu. Češko ljudstvo bi iz pomanjkanja dušnega pastirstva zapadlo v takih krajih anarhizmu, socializmu, liberalizmu, bi odpadlo od vere k protestantizmu, starokatoliškemu ali ruskemu razkolu.

Številke, na katere se sklicujejo Nemci, niso zanesljive, ker po znanem načinu ljudskega štetja, kjer se ne beleži materinski, ampak občevalni jezik, se mnogo Čehov zapisuje za Nemce.

Dobro vemo, da hoče vlada s to koncesijo zaježiti gibanje »Proč od Rima«. Po svojem prepričanju pa moramo reči, da s tem sredstvom vlada svojega namena ne bo dosegla. Propagatorji tega gibanja so brezverci, ljudje, kateri se ne bore samo proti apostolski stolici, ampak tudi proti katoliškemu duhovstvu in katoličanstvu sploh. Jasno je, da ti ljudje od svojega rovanja ne bodo prenehali zaradi nemške škofije. Bati se je pa, da bi s tem korakom vlada ne zbudila takega protirimskega gibanja med Čehi. To gibanje med Čehi bi

bilo jako nevarno, ker je znano, kako se nagiba češki narod k staroslovenski liturgiji in razkolu.

Mnogo Čehov je po zgodovinskih lažeh zapeljanih, in ti so polni predsodkov in verujejo, da je apostolska stolica in katoliška cerkev v prejšnjih stoletjih neprijazno postopala proti Čehom in jih tlačila. Zaradi teh predsodkov se odvrčajo od vere katol. in se nagibajo k husitstvu, protestantstvu in ruskemu razkolu.

Priznati se pa mora, da se je v zadnjem času mnogo storilo med Čehi. Katol. pisatelji in časopisi so se borili proti omenjenim predsodkom, kateri so se zmanjšali v marsičem; nagnjenje k husitstvu in protestantstvu zlorablja samo fanatični »radikalci« za svoje politične namene. Posebno je pa pravičnost, previdnost in ljubezen našega sv. očeta mnogo Čehov združila tesneje s katoliško cerkvijo. Z veliko radostjo nas napolnjuje, da naš narod kakor od mrtvih vstaja k novemu verskemu življenju.

Vlada podpira nemško težnjo, da bi se kraljestvo češko razdelilo na dva dela. A češki narod in njegovi voditelji nečejo nič slišati o tej razdelitvi. Zato pa hoče vlada najprej razdeliti Češko v cerkvenem oziru. Torej cerkev, vera ima služiti političnim namenom vlade, cerkev bodi dekla in služkinja vladi, kakor je bilo pred 120 leti ob času cesarja Jožefa II. Vse ogorčenje, katero bi zbudilo politično in cerkveno deljenje češkega kraljestva, ima pasti na cerkev, vlada pa bi si ohranila čiste roke. To načelo je nekrščansko in nenravno.

Ako hoče sveta stolica ustanoviti nove škofije na Češkem, naj to stori v sporazumu s češkimi škofi in z voditelji češkega naroda. Naj se torej ustanovi na zapadu naše domovine, kjer žive Nemci v večini, škofija, a ustanoviti se mora tudi druga škofija v kraju, kjer imajo Čehi večino. A nobena škofija se ne sme nazivati niti nemška niti češka, ker v obeh je prebivalstvo mešano. To bi bilo tudi za Avstrijo najbolje, saj

oboji, bodisi Nemci ali Čehi, so vendarle eno katoliško ljudstvo!

Tako češki duhovniki. Iz njihovih besed se vidi, da hočejo v prvi vrsti obvarovati Čehe, da se ne vname med njimi protikatoliška agitacija. Nemci se togote nad katol. cerkvijo, da je preveč prijazna Slovanom; a tu ji delajo veliko krivico, ker enakopravnost ni krivična nikomur, ampak izvira iz načel katoličanstva. Nemški duhovniki, na čelu jim Opitz, so se preveč udali nemško-nacionalnim težnjam. To se da pač umeti, ako pomislimo, v kako silno težavnem položaju so v času, ko ljudstvo slepo posluša strastne vsenemške agitatorje. A pomisliti morajo, da se s krivico nikdar ne doseže kaj dobrega, in da se revolucija nikdar ne omeji s tem, ako se kažejo njej nasproti slabotni oni, proti katerim je naperjena.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. novembra.

Odgovor češke delegacije

na znano izjavo nemških levičarjev je včeraj zagledal beli dan. Sostavili so odgovor na včerajšnji konferenci zbrani zastopniki treh čeških klubov: Pacak, Stransky, Brzorad, Herold in Kramář, dalje Sylva - Tarouca, Schwarzenberg in Czernin ter Rataj in Kubr. Vsebina odgovora je v glavnih potezah sledeča: Zastopniki češkega naroda uvidevajo resnost položaja in priznajo, da vlada ne more rešiti težavnih nalog, ako ne najde podpore pri vseh ljudskih zastopnikih. Tembolj pa se čutijo ravno sedaj dolžne, pojasniti krivice, ki se gode češkemu narodu v narodnostnem oziru. Dovolj dolgo smo čakali, da se nam izvede v državnih osnovnih zakonih zajamčena enakopravnost, a vzeli so nam še celo to, kar je bilo dve leti v veljavi, ne da bi bilo kaj škodilo državi in upravi in narodnim pravicam Nemcev. S tem bi bil zagotovljen toliko zaželeni narodnostni mir, in ustvarjena podlaga za nadaljna pravna pogajanja. Odkrito in lojalno

so izrazili češki zastopniki svoje nazore in torej zahtevajo, da se postopa lojalno tudi napram njim samim. Zastopniki se radi odzovejo povabilu na razgovor o zboljšanju parlamentarnega položaja, pridržujejo si pa pravico, da bodo smeli izraziti svoje mnenje ne samo glede parlamentarnega kalendara, marveč tudi o parlamentu in njega položaju, kajti prej ne moremo dati nikakega poročstva za boljšo bodočnost, ako se ne od strani nam povzročena krivica. Že štiri leta boleha naš parlamentarizem. Država in vsi slojevi prebivalstva so s tem resno oškodovani, vendar ves ta nenormalni položaj ni mogel ustaviti nemške obstrukcije. Za narodno gospodarsko delo smo vneti prej ko slej; to smo pokazali pri razpravi o investicijah. Tudi danes ne zahtevamo ničesar drugega, nego to, kar je pravičnost, in temu se odreči nam prepoveduje narodni interes in ugled našega naroda. S tem je pojašnjeno naše stališče. Svoje postopanje bomo pa uredili po tem, kako stališče bodo zavzele vlada in nemške stranke napram našim opravičenim zahtevam. — S tem odgovorom niso neki zadovoljni Nemci in tudi ne vlada. Pogreša se namreč v odgovoru potrebne jasnosti glede parlamentarnega dela. Drugi so pa zopet mnenja, da je ravno nejasnost v tem odgovoru ugodno znamenje, da se tudi Čehi udajo usodi in za nekaj časa odstopijo od svojih narodnostnih zahtev. Izjava je baje bolj namenjena v pomirjenje češkega naroda, ki bi se v precejšnjem delu ne strinjal z nekako kapitulacijo svojih poslancev.

Poljske zahteve.

ki jih je sestavila v eni zadnjih zaupnih sej parlamentarna komisija poljskega kluba, je včeraj izročila deputacija pod vodstvom načelnika viteza Jaworskega ministerskemu predsedniku Koerberju. Ta je zahteve vzel na znanje in obljubil, da jih bo vlada pretresavala. No, Poljaki že smejo gojiti nado, da vlada ne prezre njih želj, ker gotovo niso take, da bi se radi njih moralo razburjati vse avstrijsko nemštvo.

LISTEK.

Pismo iz Južne Afrike.

Priobčil P. K. G.

Durban, 26. okt. 1901.

Dragi brat!

Ob slovesu si me prosil, naj Ti popišem svoje potovanje v Južno Afriko, kamor zre sedaj vsak politik. In sedaj sem tukaj. A tako hitro, gladko in prijetno ni šlo, kakor če bi šel na Šmarno goro ali k svetemu Joštu. 10. septembra zjutraj me je potegnil nagli v Reko. Na Trsatu sem se priporočil Materi Božji, potem pa — 11. septembra — hajdi na parnik »Daniel« v Ankono. Morje je bilo mirno — da bi le tudi pozneje mirovalo! — a deževalo je prav pošteno. Ob 3. uri popoldne se je že začelo kazati obrežje italijanskega čevlja in ob 6. sem stopil na tla blažene Italije, v kraljestvo odiranja in korupcije.

Takoj sem spoznal Lahe, katere sem ohranil v najslabšem spominu. Na mojo in mojega tovariša prtljago se je vrglo kar kakih deset fakinov, jako podobnih ambrucijskim tolovajem. Ko jih vprašava, koliko računijo, da spravijo prtljago do pregledniškega urada, odgovore kar unisono: »Gospoda, prav po ceni!« In urad je prav blizu. Cene

niso hoteli povedati, dasiravno jih je moj kolega dregal, kar je mogel. Morala sva se zadovoljiti. Prišedši do urada pa so takoj znali račun: 20 lir! Ne boš Jaka! Tu imate 4 lire, pa kričajte, zabavljajte z vsemi besedami svojega leksikona! Kakor sem zvedel pozneje, bi zadostovala jedna sama lira. V uradu naju vpraša uradnik, je-li imava seboj kaj orožja ali tobaka. Orožja nič, pač pa mu pomolim tobaka za kakih deset cigaret. Haló — tihotapstvo! To naznani s pravo »Amtsmiene«. Plačaj globo, 24 lire! Ne boš je vtaknil! Na, pa ti pokadi avstrijski tobak! In mirno ga spravi. Sedaj pa zahteva, da morava vse odpreti in pokazati. Premečejo vse od ovratnika do zadnjih hlač, le jednega kovčka, kateremu se je pokvarila ključavnica, niso mogli odpreti. Tovariš jim reče, naj pošljejo po doktorja-ključavničarja, na kar preglednik milostno odvrne, da je že vse dobro, ker drugod ni dobil ničesar zanj zanimivega. Zahteval pa je za to dobroto kaj »za pod prste«. Na, sitnež! Jako dvomim, da bi se kaj takega moglo zgoditi v drugih državah. Fakini pa naroče v tem dva izvoščka, da odpeljeta naju in najine stvari na postajo. Prašava po računu, a molčita kakor tista dva čuvaja na stopnicah ti volskega gradu. Dobro! Pa se vrnita in nama dajta prtljago, če ne povesta cene! Tedaj pa spregovori jeden in pove, da sta

hlapca, a gospodar da je na postaji. Ob jednom zavihti bič in kar dirjali smo po mestu. »Kje je gospodar?« vprašava prišedša na postajo. In jeden izmed njih se oglasi: »Jaz sem! Prosim 16 lir za vožnjo.« In zopet smo se sprijeli in še le po posredovanju policijskega komisarja, ki je bil zraven, sva jima plačala 5 lir.

Vlak oddrda v Neapol via Foggia zvečer ob 11½, torej še nekaj časa, da si ogle-dava mesto, kolikor je zvečer sploh mogoče. A ker je kar lilo izpod neba, stopiva v prvo gostilno. Vse je bilo natlačeno. Prisedeva k mizi, kjer je vedril nek duhovnik, meneča, da govori nemški. Odgovori pa nama v gladki angleščini in pove, da je bogoslovni profesor v Toskani in da je prišel na božjo pot v Loreto. Kmalu se je vnel živahen pogovor s preprijaznim gospodom pri izvrstnem muskatelcu. Kar načuditi se nisem mogel, da je tako vino tukaj tako ceno: steklenica, 70 ct. samo 12 l. A gospod profesor pripomni, da je prilično drago, kajti vina, in sicer jako fina, so tukaj tako rekoč brez cene, da se dobi tukaj in v toskanskem okraju letos prav dobra kapljica liter po 6 do 8 centez. (Kar prodajajo v Ljubljani za laško vino, velja tukaj k večjemu 3 do 5 c.) Med pogovorom pride mimo večja četa vojakov, menda z vaj. Vsak je šel v svojem taktu. »Ti,« rečem tovarišu, »ti pa tako ho-

hodijo, kakor je bilo včasih v Ljubljani videti purane in purice.« Vem, da gosp. profesor ni razumel moje opombe, a zapazil je najin smeh in reče: »Ti se res ne dajo primerjati z avstrijskimi vojaki. Ko sem bil preteklo leto na Tirolskem in Solnograjskem, sem z veseljem gledal čvrste avstrijske vojake.« (Dalje prih)

Sestra.

Maloruski spisal M. E. Markovič, preložil J. I.

(Dalje.)

4.

Jako rano sem vstala. Vsi so še spali, niti zora še ni napolnila, mrak je še bil. Zadnjič pogledam po deci, po bratu. I po nevesti mi je bilo hudo. Vzamem svoj zveženj pa grem tiho iz koče.

Grem, grem in se ne oziram okrog; glej veliko mogilo*), katera je nedaleč zele-nela v tem kraju. Stopim na mogilo in pogledam v svoje selo, solnce pa je ravno vzšlo. Selo kakor na dlani. Pred očmi mi zabliste bele kočice, drevesa in cvetni vrtovi. Ugledam tudi očetovo dvorišče in ono grčasto in skrivljeno vrbo, pod katero sem še kot mala deklica igrala. Tam mi je znana vsaka stezica, vsak grmiček; gledam in gledam... i svoje ljubko detinstvo i svoja lepa

*) Malorusko: Grič.

V predvčerajšnji seji proračunskega odseka je predlagal poslanec Wolt, naj se črta dva milijona kron iz cesarjeve civilne liste in vsa svota za kabinetno pisarno, češ, naj cesar za to da iz svojega premoženja. Za ta predlog sta glasovala samo posl. Wolf in Pernerstorfer.

Anektista Bosne in Hercegovine?

Zagrebaški listi prijavljajo senzacije, sedaj seveda še ne povsem avtentične vesti, da namerava avstro-ogerska vlada v najkrajšem času oficijelno priključiti Bosno in Hercegovino. To vladno namero dokazujejo baje razna znamenja zadnjega časa. V prvi vrsti pride v poštev nenadni razpust hrvatskega deželne zbor in z nenavadno na glostjo izvedene nove volitve. Dalje se govori z vso gotovostjo, da sedanji upravitelj okupiranih dežel, Kallay, v najkrajšem času ostavi svoje dosedanje mesto in pride na mesto njega sedanji hrvatski ban Khuen-Hedervary. Prideljen mu bo kot civilni ad-latus sekcijski načelnik Krajčević. Tudi na delo vojaške uprave pride mesto barona Appela nekdo drugi, ki ga določijo na Dunaju. Appel gre v pokoj. Na bansko mesto v Zagreb pride potem grof Pejačević. To vse so po poročilih hrvatskih listov znaki, ki kažejo, da si naša monarhija kmalu oficijelno prilasti okupirani deželi (?).

Ban Khuen-Hedervary in Srbi.

Razni mažarski listi, posebno pa »Budapest. Hirap«, so jeli v zadnjem času resno prijemati hrvaškega bana, ker se baje pri svoji vladi vse preveč opira na Srbe. Mažarom ni dovolj, da jim je pripravil dež. zbor, kakoršnega si morda žele najbolj zagrizeni mažaroni, ne zadostuje jim, če ban vse stori, karkoli žele v Budimpešti, in so mu sedaj jeli očitati neko preintimno zvezo s Srbi. Res je sicer, da so mu ljubši gotovi srbski elementi nego domoljubni Hrvati, katere zatira vladni zistem, kjerkoli more, vendar se pa sme trditi, da tudi s Srbi ni gojil ban tako intimnih zvez, da bi bile nevarne obstoju Mažarske. Za bana Khuen-Hedervary so se seveda v tem boju takoj zavzeli pristaši vladne »hrvaško-narodne stranke«, ki pravijo mej drugim, da zveza s Srbi tudi sicer ne more biti pregrešna, ker so po navadi zelo lojalni, in ker končno ban ne sme vladati proti dvema tretjinama prebivalstva. S tem merijo ti zagovorniki kajpada na svojo stranko, ki pa nikakor nima za seboj dvetretjinske večine prebivalstva.

Campell-Bannermann o angleško burski vojski.

V Plymouthu je imel ta vodja liberalne stranke pomenljiv govor o postopanju angleške konservativne vlade. Izjavil je mej drugim: Jameson bi nikdar ne bil udril v Transval, ko bi bila na krmilu liberalna vlada. Govornik je trdno prepričan, da mej Buri ni bilo nikake zarote, ki bi merila na to, da se Angleži iztirajo iz Južne Afrike.

deviška leta i svoje srečno zakonsko življenje i svoj hladni vdovski stan: vse to zrem kakor naslikano pred seboj.

Kam pojdem? nikogar ne poznam, nemir in tuga se me polastita. Slišala sem nekoč še od pokojnega očeta, da žive v Demijanovki nekaki sorodniki: materina sestrična je bila tam omožena s kovačem Ljaščem.

»K njima pojdem«, pomislim, »tam bodem lažje služila, ker so mojega rodu.«

Šla sem in se bala. Mamka božja! Rada sem videla, če me je kdo srečal. Pa cesta ni bila brez ljudi; sedaj me sreča ta, sedaj oni, ali se vozi ali pa gre peš. Že sem prehodila nekoliko sel i kozaških i gosposkih; nisem se zadrževala niti spuščala v dolge pogovore, vprašala sem za pot v Demijanovko, zahvalila se za kruh in sol — pa šla dalje. Drugi dan sem se jako upejala, pa sem se vsedla v hlad pod vrbo, da bi si odpočila. Okrog mene se ziblje žito, v žitu cveto plavice, v daljavi pa se zeleni gozd; na goro se je vila peščena pot kakor zlata nit. Bog je dal vroč dan, niti vetrič ni popihljal. Vse je bilo tiho, le kaka ptica zavcviči zdajpazdaj sama sebi ravno tako, kakor moja revna duša, in bučele brenče nad dišečo ajdo. (Dalje prih.)

To trditev so si izmislili le vodivni angleški politiki v namen, da dobe nekak povod za vojsko in uduše javno vest v Angliji. Govornik sicer ne simpatizira z Buri, toda izjaviti se mora glasno proti načinu sedanjega vojskovanja. Campell-Bannermann nima prav nikake nade, da bi se mogla odstraniti velika nevarnost, ki sedaj preti Angliji, če še nadalje ostaneta na svojih mestih Chamberlain in pa Milner. Konečno izjavi govornik, da bi bila dolžnost Anglije, vključiti temu, da nadaljuje vojsko, nastopiti z vsprejemljivimi in določnimi mirovnimi pogoji. — Chamberlain in Salisbury seveda tudi sedaj še ne bota slušala glasu večine prebivalstva. Da, poslednji je še celo toliko predrzen, da si predrzne v odgovoru na izjavo društva »Primrose-Liga« zapisati besede: Anglija je menim edina dežela, kjer ob času vojske odlični možje javno pišejo in govore na način, kot bi pripadali v sovražni tabor. — To je bržkone že odgovor na gorenjo izjavo.

Književnost in umetnost.

Foma Gordjejev.

Ruski napisao Maksim Gorkij. Preveo Milan Sario. Naklada i tisk dioničke tiskare v Zagrebu. Ciena 240 K pošto 260 K.

Žalostna, srce pretresujoča tragedija je ta roman Gorkega. Da, tragedija, ena onih, ki nam jih nudi življenje dan za dnem, ki pa jih mi ne opažamo.

Foma Gordjejev se po smrti svojega očeta trgovca, ki se je od navadnega delavca povzpelo po različnih, nepoštenih spekulacijah do milijonarja, popolnoma izgubi. Povod njegovemu duševnemu in telesnemu propadanju pa so največ brezdušni, podli, nizki samopašniki, lakomniki, bogatini, krvososi, ki so se samo po goljufiji povzpeli do imetja. In Foma Gordjejev jih sovraži, črti, zato se spušča z njimi v boj. Pri tem pa trpi, obilo trpi. Neuk, a naklonjen k razmišljanju, rezoniranju — toda premalo energičen; velik nasprotnik nemorale, a sam preveč slab, da bi se ubranil ženskih — se zapleta vedno bolj in bolj, udaja se iz obupnosti pijači in naposled žalostno podleže. Isti trgovci, ki jih je on grajal, isti trgovci ga proglašajo blaznim — dasi v resnici ni — in se mu rogajo.

To je v glavnem vsebina prvega večjega dela, ki ga je uprav mojstersko spisal Gorkij.

To vam je psihologija, to analiza dušnih problemov! — Ni čuda, da je pisatelj v kratkem času zaslovel po svetu. Tu in tam so mesta, trenutki, ko te pisatelj nehoti in nevede potegne za seboj in ti misliš, ti imaš občutek, kakor bi bil ti sam oni — ki je naslikan v romanu. Le škoda, da se Gorkij še ni otrešel onih naturalističnih, podrobnih opisovanj nemorale, ki se jih je navzel v domovini; dobil jih je od Francozov. Knjige nikakor ne moremo priporočati zlasti mladini ne.

Hrvaški prevod je izvrsten, gladek, lep slog. Tiskarna pa bi bila oskrbela lahko finejši papir in opremo. Pri čitanju oči preveč trpe, ker se črke preveč udarajo v slabem papirju. —ov.

Dopisi.

Iz Podrage, 17. nov. Blagoslov podružnice sv. Servula, muč. nad Podrago. Že od leta 1877. je bila podružna cerkva sv. Servula na tri četrt ure oddaljenem hribu nad Podrago opuščena. Toraj 25 let se že ni ondi obhajala služba božja, in bilo je že misliti, da se pusti podružnica popolnoma razpasti. A župljani župnije Podrage in tudi nekateri okoličani so pred dvema letoma v Podrago došliemu novemu g. župniku izrazili željo, da se razpadajoča podružnica zopet pozida in popravi.

Hoteč tej želji ustreči, prišel je gosp. župnik nabirati prostovoljne darove župljanov in okoličanov, in nabralo se je toliko, da se je delo pričelo in tudi srečno zvršilo. Podružnica se je pozidala, na novo prekrila in osnažila. Leseni nastavek na altarju in kip sv. Servula se je odstranil ter nadomestil z novim kipom, katerega je izdelal g. Tončič, podobar v Kamniku.

Po tridnevem ponavljanju sv. misijona, ki se je obhajalo v Podragi od 24. do 26. okt., in katerega so se župljani z malimi izjemami prav pridno udeleževali, je dne 27. okt. g. župnik iz Podrage ob azistenci gg. sosednih duhovnikov in ob mnogobrojni udeležbi vernega ljudstva popravljeno cerkvico in nov kip sv. Servula slovesno blagoslovil. Potem je opravil najsvetejšo daritev, med katero je imel cerkveni slovesnosti primeren govor.

Odslej bode zopet vsako leto dne 24. majnika, to je na smrtni dan sv. Servula pri podružnici služba božja.

Z Goriškega, 17. nov. (Kurjava v šoli.) V 262. št. »Sl. Naroda« sem čital: »Šolske počitnice valed župnikove malomarnosti. V Radovici pri Metliki je župnik Novak predsednik kraj. šol. sveta in kraj. šol. nadzornik. Ker se celo (?) leto ni pobrigal, da bi se bilo moglo šolo zakuriti, ko pritisne mraz, zato so se morale začetkom tega meseca oznaniti otrokom počitnice v veliko veselje zanikrnih starišev. Takemu brezbriznemu predsedniku kraj. šol. sveta naj bi okr. šolski svet brezobzirno svojo moč pokazal.«

Sicer najbrž, kakor nas uči izkušnja, tudi ta »Narodova« vest ne bo resnična, vendar moramo k nji omeniti sledeče:

Pri nas na Goriškem skrbi za kurjavo c. kr. okrajni šol. svet, t. j. on nakazuje novice za kurjavo. Ta zadeva in posel je v rokah in v skrbi c. k. okr. šol. nadzornika in ta je pri nas v goriškem okraju, sedaj ne kak župnik, ampak napreden profesor. V tekočem šol. letu je bil tudi pri nas že občutljiv mraz (do 0°) in je od dne do dne večji, a do danes se v naših šolah še ne kuri, ker kraj. šol. sveti še niso dobili od c. kr. okr. šol. sveta novcev za kurjavo; je treba pač potrpeti! Kar je g. dopisnik v »Slov. Nar.« v onem dopisu pisal na račun dotičnega g. župnika, bi se lahko v veliko večji meri obrnilo na naš c. kr. okr. šol. svet, oziroma na onega, ki ima to zadevo v rokah!

Vidite g. dopisnik »Narodov«, da znajo biti nemarni tudi »naprednjaki« in to celo v večji meri, ker če bi bili naši šol. voditelji tako »natančni«, kakor oni v Radovici, bi imelo okoli 70 šol goriškega okraja šolske počitnice, valed čegave malomarnosti, to prepuščam Vaši in gg. čitateljev »Slovenca« nepristranosti v razsodbo.

Iz Buzeštine, dne 20. nov. Dvajset let je vže tega, — tako pišejo taljanski časopisi — odkar v Buzetu ni bilo duhovnika po volji božji. No, sedaj šele se jim je posrečilo, da so ga vlovili v osebi Poropata, domačina iz Jelovice — župnije Vodice v Čičariji, občine Materija. Mislili smo, da bodo vsaj sedaj buzetski italjani bolj spoštovali božje in cerkvene zapovedi, ko jim je vendar došel duhovnik — če tudi rodom Hrvat, — misljenja povsem italjanskega. — Zmotili smo se!

Ob času desetdnevnega misijona v Buzetu bilo je od vč. gospoda dekana odločeno, da sta na dan po dve pridigi v hrvatskem in jedna v taljanskem jeziku. Vse to pa iz duhovne ljubezni do njih, da bi zamogli tudi oni prejeti milosti svetega misijona. No, takrat so pokazali, da je njim za dobrote svetega poslanstva toliko, kot za lanski sneg komu na Kranjskem. Valed odredbe preč. škofovskega namestnika v Trstu, monsignora Petronija, došel je v Buzet za kapelana duhovnik, ki niti neče razumeti materinega jezika, ki je, kakor pravi, »dušom tjelehom« Taljan.

I pa kaj hočejo več naši italjani? Saj vendar opušča pridige, ker neče hrvatski pridigati! Saj ne moli po tihi sv. maši običajnih treh Česenamarij v hrvatskem jeziku! Saj neče spovedavati, ker skoro samo Hrvatje prosijo za podeljenje tega zakramenta, a obhaja v latinskem jeziku. Ne vem, kaj hočejo buzetski meščani še več!

Saj niti takrat v cerkev ne pridejo, kadar mašuje ta »prete exemplare«. Tu se pač vidi, da tem ljudem ni nič za vero, ampak da hočejo tudi duhovnike imeti za propagatorje Italijanstva.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. novembra.

Peticije za slovensko vseučilišče so odposlali: Občini Podgora in Kompolje, posojilnica v Dobrópoljah in kmetijsko društvo v Dobrópoljah. — Peticijo za vseučilišče je dalje odposlal občinski odbor v Hrenovicah. Imel je v ta namen včeraj izredno sejo. — Občina Šmartno pri Litiji in kat. slov. politično društvo za litijski okraj sta pred nekaj dnevi poslala prošnjo za vseučilišče v Ljubljani. — Isto je storil občinski zastop v Trebelevem.

— Občina Vojsko je včeraj odposlala prošnjo za vseučilišče v Ljubljani. — Za vseučilišče v Ljubljani so poslali prošnje iz Idrije: 1. Katoliška delavska družba; 2. Duhovščina idrijskega dekanata; 3. Udje podružnice Slomškovke zveze. — Občina Staraloka je poslala prošnjo na vis. ministerstvo za bogočastje in uk za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

Velik shod za vseučilišče v Ljubljani. Kakor šujemo, so včeraj slovenski vseučiliščniki imeli »pri rozi« sestanek, na katerem se je sklenilo, da se priredi velik shod meščanstva za vseučilišče v Ljubljani in sicer v nedeljo teden v Mestnem domu. Prav je, da bi se odločno za to velevažno zadevo zganilo tudi meščanstvo in tako sledilo lepemu vzgledu slovenskega delavstva. Menda bodo shodi istočasno tudi v Trstu in v Gorici.

Osebnost. Na Dunaj je danes dopoldne odpotoval s svojo gospo soprogo deželni predsednik ekscelenc baron Hein. Tudi župan Hribar se je za več dni odpeljal na Dunaj. — Vojaštvo tukajšnje garnizije nadzorovat je došel danes popoldne poveljnik 3. voja. fzm. vitez Suceovaty.

Umeščen je bil včeraj č. gosp. Ferdinand Erker na župnijo Kočevje.

Imenovan je gospod dr. Tomaž Zarnik v Zagorju okrajnim zdravnikom istotam.

»Glasbena Matica« priredi v prvi polovici meseca decembra slavnosten koncert v proslavo šestdesetletnice svojega častnega člana, največjega skladatelja sedanje dobe, dr. Antona Dvořáka. Na tem koncertu se bodo izvajale samo Dvořákovske skladbe, in sicer najprijetnejše in najnovejše. Pevski zbor »Glasbene Matice« je v teku svojega desetletnega obstanka izvajal že večino njegovih zborovih del, kakor »149. psalm«, »Moravske dvospeve«, oratorij »Stabat mater«, kantato »Hymnus«, balado »Mrtvaški ženine«, cerkveno skladbo »Te Deum«, oratorij »Sv. Ljudmila« (I. del). Nadalje se je v koncertih »Glasbene Matice« izvajala njegova velika simfonija d-dur, uvertura »Carnevale«, »Slovanski plesi« itd. Gospod Dvořák z zanimanjem zasleduje delovanje in razvoj »Glasbene Matice«, odkar je osebno dirigiral nje pevski zbor v drugem dunajskem koncertu. Zato pač pristojna »Glasbeni Matici«, da proslavlja svojega slavnega častnega člana. Za december nameravana desetletnica pevskega zbora se zato po odborem sklepu preloži na začetek januarja.

Javno predavanje. Včeraj je predaval g. dr. Krek o Josipu Mazziniju, provzročitelju »združene Italije«. Razlagal je, kako so se Mazzinijeve ideje razširile po Evropi in poklicale v življenje premnogo revolucionarnih društev in zvez. Opozoril je na to, da so bile Mazzinijeve misli vzrok, da je kralj Humbert bil kralj zedinjene Italije, pa tudi temu, da je isti Humbert moral umreti nasilne smrti. Slednjič je dokazal, da Mazzinijev duh živi še dandanes in ruje proti evropskim vladarskim hišam, zlasti pa proti obstoju Avstrije. — Dvorana je bila napolnjena poslušalcev. — Prihodnjo sredo, 27. t. m. bo predaval gospod P. Viljem Schweitzer o framesonih.

Meščanski klub ima danes zvečer družbinski večer v svojih društvenih prostorih v »Katol. Domu«.

Občni zbor »Meščanske godbe« se včeraj ni vršil. Došlo je samo okoli 34 oseb. Občni zbor je bil spojen s koncertom popolne meščanske godbe ob brezplačnem vstopu in vendar ni bilo zadostno ljudij, izostali so gospodje, ki imajo sicer polna usta besedij, da je meščanska godba zelo potrebna Ljubljani. Pogrešali smo pred vsem zastopnike raznih ljubljanskih društev, »Mešč. kluba« in »Zveze« ni bilo na zboru zastopnikov ostalih društev. Zborovalce je pozdravil g. Fran Fabijan, nakar se je sklenilo, da se občni zbor preloži. G. dr. V. Gregorič je podal nekaj praktičnih predlogov, kako bi naraslo zanimanje za godbo. Društva naj bi prirejala zabavne večere z godbo, opustila pa naj bi draga vabila potom pošte, pač pa naj bi časopisi otvorili posebno rubriko, v kateri bi naznanjali razne zabave po Ljubljani. Vršil se je na to kon-

cert meščanske godbe. Kakor čujemo, ne bo odbor imel druge poti, nego godbo sredi meseca decembra razpustiti, ako godba do tedaj ne dobi zadostne podpore. To bi bilo pač žalostno za slovensko središče, zato naj bi vsi merodajni krogi še za časa proučili sredstva, da se to prepreči in se Ljubljani ohrani tako izborna meščanska godba!

40letni službeni jubilej c. kr. predsednika novomeškega sodišča gosp. Jožefa Gerdešiča se je v Novem mestu posebno slovesno praznoval. Mestna godba, meščanska garda in ognjegasno društvo so priredili bakljado po mestu, pred hišo jubilarjevo pa je »Dolenjsko pevsko društvo« zapelo dve pesmi in godba je zaigrala tri točke. G. jubilar se je zahvalil, na kar so mu zadoneli srčni »Živio!« klici. Včeraj so se g. jubilarju poklonile razne deputacije. Sodni uradniki so mu izročili krasen album v lepi kaseti. Opoludne je bil banket, kate rega se je udeležilo 95 oseb. Naj priljubljenega g. predsednika Bog še dolgo vrsto let ohrani zdravega in čilega.

Nekaka abstruzna teozofična »razodetja« z naslovom »Die heilige Dreieinigkeit« razposilja znani Ljubljancan Fran Sehum i. Tiskana so nekje na Nemškem. Pravi, da mu je Bog sam diktiral tiste stvari, v katerih je zmešal svoje čudne misli in čustva v neumljivo kolchocijo. Tudi etimologizira se v teh »razodetjih«, kar je najboljši dokaz za njihovo — pristnost. Stvar seveda nima nikake vrednosti.

Potrjeni deželni zakoni. Njegovo Veličanstvo cesar je potrdilo od deželnega zbora kranjskega sklenjene zakone o novi zgradbi okrajne ceste Podlipa-Smrečje v cestnem okraju vrhniškem, o ureditvi pristojbin za ogled mrtvih, izjemši Ljubljano, in o preložitvi okrajne ceste Tacen-Skaručina-Vodice v Tacnu in na progi Šmartno-Povodje.

Uljudnega gosta so imeli v nedeljo zvečer v Štrukljevi gostilni v Vižmarjih. Neki Mat. Erjavc je najprej zmerjal navzoče goste in jim pozneje pretel z nožem. Ko so ga trdo prijeli, je sicer ostavil gostilno, a se kmalu vrnil z gnojnimi vilami in dregal z njimi skozi okno. Ubil je 9 šip. Ljudem se ni zgodilo nič žalega, bili so pa v tolikem strahu, da si niso upali iz hiše, ki jo je pozneje stražilo orožništvo. Naslednji dan so Erjavca prijeli in ga izročili sodišču.

Tele je zdivjalo posestniku Poglajenu v Zabreznem pri Gorjah. Meseca avgusta je bilo, ko je Poglajen gnal tele v planino. Živalici pa se je zmešalo v glavi, in tele je pričelo divjati po raznih planinah. Na belanski planini bi bili pastirji radi vjeli tele, pa ni bilo mogoče. Šele ta teden so je vjeli loveci s pomočjo psov.

Na tukajnji podkovski šoli se prične 2. januarja nov tečaj, ki traja do konca junija. Ubožni učenci dobe ustanove po 100 K. Prošnje za sprejem naj se vložijo do 15. decembra.

Služba učitelja je razpisana do 30. nov. na trirazrednici v Črmošnjicah. Prošnje je odposlati okr. šol. svetu v Novem mestu.

V Maribor je došel včeraj inspicirat vojaštvo fzm. nadvojvoda Rainer, višji poveljnik domobranstva.

Podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju 13. občni zbor bil je nenavadno mnogobrojno obiskan. Za velike zasluge, ki sta si jih za društvo pridobila, imenovana sta bila častnima udoma gg. Fr. Kalister iz Trsta, ki je društvu poklonil 5000 K, in Vilj. Pfeifer, drž. poslanec, ki je ne samo ustanovnik društva, temveč je deset let zaporedoma za društvo nabiral darove. G. blagajniku dr. Klem. Seshunu izrekel je občni zbor posebno zahvalo za njegovo trudapolno požrtovalno delovanje v korist društva. — Natančno poročilo sledi.

Zopet vas pogorela. Iz Litije se poroča, da je včeraj zvečer vas Volavljje skoro vsa pogorela.

Samomor šolskega učenca? Osemletni Jožef Dežman, sin peka Janeza Dežmana na Bledu, se je 13. t. m. popoldne podal brez dovoljenja svojega očeta v Spodnje Gorje in se je vrnil še le zvečer ob 6. uri. Mati mu je zagrozila, da ga bode oče pretepel. Deček je na to okoli 1/7. ure

zvečer odšel od doma in ga ni bilo več nazaj. Predvčeršnjim so ga potegnili iz bledskega jezera. Sumi se, da je skočil v jezero v strahu pred kaznijo.

Čudni gospodarski nazori. Koncem oktobra t. l. je imel g. Pirc, tajnik c. kr. kmetijske družbe, v hrenoviški županiji javno predavanje. Za predavanja smo mu jako hvaležni. Zelo čudno se nam pa zdi, da je g. Pirc popolnoma brez povoda zavijtel svoj liberalni bič nad tukajšno posojilnico, katera je po njegovem mnenju največja nesreča za faro. To se nam zdi tem bolj čudno, ker je ravno on pred dvema letoma priporočal kmetom, naj si ustanovijo posojilnico. Mi bi bili gospodu tajniku veliko bolj hvaležni, če bi nas bil podučil, kako bi več dobili za seno, in da ga ne bi ob času potrebe za vsako ceno prodajali gotovim gospodom.

Iz Zagorja ob Savi. V nedeljo ponoči je padel v Medijo 46letni steklar Ferdinand Lanegger. Drugo jutro se potegnili mrtvo truplo iz vode. Ponesrečeni, ki je bil vдовec, je zapustil pet nepreskrbljenih otrok. — Na sadnem vrtu gospoda Intiharja je potegnil plaz. Škoda je znatna.

Volivno gibanje v Istri. V Kopru razobesili so se lepaki, ki priporočajo deželnozborskim kandidatom za mesto Koper dosedanjega poslanca dr. Gambinija, medtem ko so nekateri volivci laškemu centralnemu volivnemu odboru priporočili kandidato odvetnika dr. Nikolaja Bellija. — Volitve volivnih mož se nadaljujejo. Iz Moščenic je nenadejano došla neugodna vest. Zmagali so nasprotniki radi tega, ker so volivci iz Brseča — morda, ker so bili gotovi zmage, ostali doma. Občina Klanec je volila petorico narodnih volivnih mož, Materija pa 11. Na volitvi volivnih mož za zunanja sela mestne občine Koper so se godile očitne nezakonitosti. V jasnem nasprotstvu z določili zakona so volili tudi taki, ki imajo volivno pravico v mestu. Ti bodo volili dvakrat vsem zakonom v brk.

Stavka na učiteljsku v Kopru. Na učiteljsku v Kopru so slovenski dijaki napovedali stavko za one ure, v katerih se predava njihova materinščina, in to vsled surovega postopanja učitelja Drag. Pribila. Dijaštvo zahteva, da se temu gospodu ta predmet odvzame in izroči drugemu profesorju, kateri naj bi bil več svojih nalogi in ki bo razpolagal z malce več takta nasproti dijakom. G. Dragotin Pribil je prišel na kopersko učiteljsko namestu gosp. prof. Žiliha, ki je odšel v Gorico.

Most odneslo. Leseni most, ki preko Soče veže Zdravščino in Gradišče, je povodenj odnesla. Škodo cenijo na 40.000 kron.

Mestna godba v Celovcu se bode razpustila ali pa se bode morala zmanjšati. Občinstvo se zanje premalo zanima.

Ljubljanske novice. Komisijonalni ogled za zgradbo državne gimnazije se je izrazil, da so prostori ob Elizabetni cesti za zgradbo gimnazijalnega poslopja prav primerni. Odložilo bode o prostoru seve naučno ministerstvo. — Pasijonska predstava za šolsko mladino je bila danes popoldne v »Katoliškem Domu«. Pasijonske predstave starobavarske družbe se vrše v »Katol. Domu« še danes, jutri in v soboto zvečer ob pol 8. uri. — Obrti v Ljubljani. Meseca novembra so priglasili obrti med drugimi: Henrik Hieng, na Mestnem trgu šte. 17, trgovino z mešanim blagom, Berta Šev ar, Dolenjska cesta 8, trgovina papirja, Jožef Betriani, Komenskega ulice 36, ključavničarstvo, Franc Kukman, Stari trg 11, čevljarstvo, Terezija Lampret, Dunajska cesta 35, trgovino s kurivom in apnom, Viktorija Elsner, Liningerjeve ulice, prodajo s čevlji, J. Luzner, Gradišče 7, ključavničarstvo, J. Miklavc, Stari trg 13, trgovino z mešanim blagom, Franc Stare, Breg 18, pleskarstvo, Viktorija Ban, Dunajska cesta 31, prodaja damskih klobukov, Anton Bezla j, Marije Terezije cesta, podobarstvo, Jakob Zalaznik, Stari trg 22, branjarijo, Jožef Petrič, Martinova cesta, tovarno za papirne izdelke, Janez Cesen, prevažanje tovorov, Jerica Fortuna, branjevka, Jožef Praprotnik, Karolinska zemlja, šte. 6, prodaja premoga, Franc Maier, Svetega Petra

cesta šte. 23, prodaja sladkarij. — Odglasili so svoje obrti: Maks Domice l j, Rimska cesta, trgovina z moko; Franc Vidali, izdelovanje žičnih modrocev; Vincenc Žnideršič, knjigoveštvo. — Sprememba posestva. Hišo v Florijanskih ulicah šte. 1. doslej last g. dr. Jožefa Derča, je kupil bivši trgovec gosp. Jožef Leskovic za 46.000 kron. — Konj splašil se je včeraj zvečer v Františkanski ulici Francu Gregorinu iz Trnovske ulice šte. 6 ter je letel preko Marijinega trga v Wolfve ulice, kjer ga je ustavil hlapec Franc Sotlar. Gregorin in njegova hči sta padla z voza, ne da bi se poškodovala. — Nepreviden voznik. Včeraj zvečer je ob deželnem dvorcu in Gosposkih ulicah voznik Franc Simončič z Rimske ceste šte. 5 povozil delavko Marije Kopic a, stanujočo na Sv. Petra cesti šte. 31.

Darila za posle. Iz cesarja Franca Jožefa I. zaklada, ki je bil ustanovljen l. 1898 v proslavo vladarjeve petdesetletnice, se letos odda deset daril po 20 kron. Ta darila se razdele pričetkom meseca decembra takim kmetijskim poslom s Kranjskega, ki še sedaj služijo in se izkazujejo, da so navedena vedenja in da služijo mnogo (najmanj 30) let neprenehoma pri eninihi hiši, ki se peča s kmetijstvom, pa doslej še niso bili obdarovani. Prošnje je vložiti do 5. decembra t. l. pri podpisnem odboru. Vsaka prošnja (katere ni treba kolekovati) mora biti potrjena od domačega gospoda župnika in od županstva. Podpisani odbor prav prijazno prosi vse one, katerim so taki posli znani, naj jih opozore na ta razglas ter jim pomagajo sestaviti prošnjo, ali pa naj jo naredo namesto njih. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. — V Ljubljani, 15. novembra 1901.

Umrli je dne 16. t. m. v Aleksandriji g. Andrej Plesničar, trgovec, star še le 44 let. V dolgotrajni bolezni, katero je zelo vdano prenašal, je prejel večkrat sv. zakramente in je bil zgled po svoji krotkosti in pobožnosti drugim bolnikom v bolnici. Zapustil je vdovo in tri nedorasle otročiče. Naj počiva v miru!

Prvi slovenski misijon v Egiptu. V adventu se bo vršil v Aleksandriji in Kahiri prvi slovenski misijon.

Velika defraudacija. V Budimpešti je davčni urad notranjega mesta storil veliko neprevidnost, da je zaupal transport 713.000 kron mlademu praktikantu Viktorju Kecskemetyju. Praktikanta je sicer spremljal uradni sluga, a praktikant poslal je slugo v neko hišo s pismom in toliko časa imel v rokah denarnico. Ko se je sluga vrnil, izročil je dotično denarnico slugi in mu rekel, naj jo nese v glavni urad, on pa bode skoro prišel za njim. Ko so v glavnem uradu čez jedno uro odprli denarnico, — ni bilo denarja nikjer. Kecskemety, ki je bil tudi eden vodij liberalnega dijaštva in je še le nedavno govoril na Košutovem grobu, je poveril veliko svoto. Bil je tudi glavni blagajnik dijaškega podpornega društva. Defraudant je ušel v Italijo, in sicer preko Ljubljane in Trbiža. Mudil se je tudi v Trstu. Na ljubljanskem kolodvoru se je dalje časa mudil v restavraciji. Ljubljanska policija takrat še ni dobila nobenega poročila iz Budimpešte, torej ni prišla defraudanta. V Italijo sledita defraudantu dva detektiva.

Obravnava proti »bavarskemu Hieselu.« Dne 14. t. m. se je pričela v Augsburgu obravnava proti glasovitemu roparju Mat. Kneisslu, ki se je dolgo časa znal spretno odtegovati roki pravice. Končno so ga orožniki zalotili v neki hiši, katero so obkolili in toliko časa streljali vanjo, da se v njej ni nič več ganilo. Še le potem si je upalo 25 orožnikov naskočiti hišo. Ropar se je podal še-le, ko so ga orožniki smrtno nevarno ranili. Skoro gotovo bode s svojim ujetim tovarišem Riegerjem obsojen na smrt.

Hus »svetnik«. »Nar. Listom« poročajo iz Petrograda, da so v Rusiji živeči pravoslavni čehi prosili sveti sinod, naj prišteje »mučenika« Husa — svetnikom. Prošnja nosi baje 200 podpisov. Pobedonoszev je neki tej misli naklonjen.

Spominek cesarice Elizabete na Dunaju. Odbor za spomenik cesarici Elizabeti je izdal včeraj proglas do prebivalstva, s katerim pozivlja isto na sodelovanje s prispevki.

Dobro poučeni diplomat je gotovo dosednji portugalski zastopnik v Washingtonu de Santo Thyrao. Ta mož je že tri dni pred smrtjo Mac Kinleya obvestil svojo vlado o tem dogodku. Za svojo »vestnost« je sedaj odpoklican.

Spomenik Zrinjskemu v Budimpešti Minister Szell je odobril predlog, po katerem se bodo v Andrássyjevi ulici v Budimpešti postavili štiri spomeniki: Palfyju, Bethlemu, Bocskayu in Zrinjskemu.

Pevsko akademijo za ptice je v Berlinu ustanovil nek Rus. V tej »akademiji« se ptice »naučijo« za izborne pevke.

Stanovanja pod zemljo priporoča angleški zdravnik dr. Wynter Blyth v Londonu. Navedeni učenjak je trdnega prepričanja, da bodejo edenkrat vsi ljudje zopet pod zemljo prebivali. Naveličali se bodo nadzemeljskega stanovanja in stanovali bodo v izkopanih jamah 30, 50 in 100 m globoko, kjer ni niti prememb vremena in ne spremembe temperature. Podapneno zemeljsko streho, v elektriško razsvitljenih in ventiliranih jamah bode baje človek tudi bolje obvarovan pred bacili, nego je sedaj.

Društva.

(Vabilo k zabavnemu večeru) katerega priredi »Katoliško društvo za mladeniče v Ljubljani« v nedeljo, dne 24. novembra 1901 ob 6 uri zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulice šte. 12. Vspored: 1. Don Manuel. Igra s petjem v treh dejanjih. 2. Govor. 3. Kazen ne izostane. Igra v treh dejanjih. — Priredil Zagoriski. Vstopnina: Sedeži od l.—V. vrste 60 h., od VI.—X. vrste 40 h., stojišče 20 h. Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemajo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 21. novembra. Včeraj je poslanec Robič grajal v proračunskem odseku, da politične oblasti rabijo orožništvo čisto za stvari, za katere orožništvo ni določeno. Pernerstorfer je zahteval, naj bo vsako obrtno podjetje vsaj enkrat na leto inspicirano, in je zahteval imenovanje novih obrtnih nadzornikov.

Dunaj, 21. nov. V pravnem odseku je bil sprejet predlog poslanca Schückerja, da dobe avskultanti plače od 1600 do 2000 K. Pravni praktikanti dobe adjutum 1000 K na leto. Predlog posl. Pantučeka, naj bi se avskultante uvrstilo v 11 plač. razred, je v odseku propadel. Finančni minister je naznanil, da se v kratkem ustanovi tretje mesto adjutuma, kakih 1600 K za konceptne praktikante in 1000 K za ostale, vendar se mora prej pečati s to zadevo budgetni odsek.

Dunaj, 21. nov. Budgetni odsek je pričel razpravo o »domobranskem ministerstvu«. Mnogi govorniki so zahtevali premembo vojaškega pravnega reda in olajšav glede orožnih vaj. Posl. Fort je priporočal vladi, naj na pravičen in takten način spravi s sveta »zde«-vprašanje.

Dunaj, 21. novembra. 29letni iurist Alojzij Pečar iz Kamnice pri Mariboru je aretovan, ker je raznim trgovcem pohištva izvalil vrednostij nad 800 kron.

Dunaj, 21. nov. Umrli je tu včeraj popoldne profesor tehnike dvorni svetnik Radinger.

Dunaj, 21. nov. Širijo se vesti, da se je na kraljico Drago izvršil atentat. Potrjena ta vest še ni.

Tešin, 21. nov. Tukajšnje sodišče je Stojalovskega obsodilo v enomesečni zapor radi razžaljenja voditelja poljske ljudske stranke.

Lvov, 21. novembra. Predavanja na vseučilišču so radi nemirov mej rusinskih dijakih sistirana. Rusinski dijaki demonstrirajo za rusinsko univerzo. Rusinski dijaki so radi sistiranja predavanj poslali deputacijo pritožiti se k minister-skemu predsedniku, naučnemu ministru in k rusinskim poslancem.

Milan, 21. novembra. 1500 litografov stavka.

Zurich, 21. nov. V velikem mestu kantona Bern je uložena od vseh strank podpisana resolucija, s katero se veliki svet poziva sprožiti inicijativo, zvezni svet naj se sporazume z ostalimi evropskimi vladami, ki naj skupno pripravijo angleško vlado, da opusti nečloveški način vojskovanja v Južni Afriki in naredi konec bedi ujetih burskih žena in otrok.

Augsburg, 21. nov. V obravnavi proti roparju Kneisslu je bilo protot-

nikom glede Kneissla predloženih 14 vprašanj, glede njegovega tovariša pa 10 vprašanj. Kneissl je obsojen na smrt, dalje na 15letno ječo in na zgubo državljanskih pravic. Njegov tovariš je bil oproščen.

Haag, 21. nov. Krüger ostane po zimi v Hilversumu.

London, 21. nov. O predlogu Krügerjevem je danes izrazilo haagsko mirovno sodišče, da ni kompetentno. Krüger izda sedaj oklice na angleško vlado.

London, 21. nov. Kitchener poroča o dveh bitkah ob železnici mej Malalapiem in Warmbodem. Buri imajo 2 ubita in 2 ranjena; 54 jih je ujetih (In Angleži?) — V nekem boju meseca oktobra so Buri pri Doornbuschu ujeli 180 Angležev in 190 k nj. Večina angleških listov je to vest dosedaj zmolčala.

Umrli so:

19. novembra. Martin Kermavnar, hlapec, 43 let, Cerkvene ulice 23, spridenje droba. — Katarina Zaletel, strežnica, 74 let, Poljanska cesta 20, otrpnenje pluć.

Zitne cene

dné 20. novembra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K — do —
Rž za jesen	8-81 „ 8-82
Pšenica pomlad 1902	7-62 „ 7-63
Koruzna za november	5-83 „ 5-84
Oves za jesen	7-92 „ 7-93

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K — do —
Rž za oktober	8-56 „ 8-57
Pšenica april 1902	7-32 „ 7-33
Koruzna za oktober	7-59 „ 7-60
Oves za oktober	5-51 „ 5-52

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 8-35 do 8-95
Rž južne žel.	8-55 „ 8-95
Ječmen	7-40 „ 8-60
„ ob Tisi	6-75 „ 7-75
Koruzna ogerska, stara	5-90 „ 6-00
„ nova	5-35 „ 5-45
Činkvant	7-00 „ 7-35
Oves srednji	7-70 „ 7-95
Fizol	7-75 „ 10-75

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 736,0 mm

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v m.m.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi	Nebo	Puhalina v m. v sek.
20.	9. zveč.	736.1	3.1	sl. jzh.	oblač.	
21.	7. zjut.	736.9	1.8	sl. sever	del. jasno	0.0
	2. popol.	735.2	10.3	sl. zah.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 2.3 normale: 2.6

Mednarodna panorama

umetni zavod I. vrste,

v pritličju meščanske hiše.

Vhod s Pogačarjevega trga.

Fotoplastiška potovanja po celem svetu v popolni istini.

Razstavljeno le do sobote 23. novembra:

Prvo potovanje skozi zanimivo

Sardinijo in Sicilijo.

Nikdo naj ne zamudi si ogledati to zanimivo potovanje. Sicilija je razdeljena v tri različne skupine.

Odprto vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. zjutraj do 9. zvečer. 1118 1-1

Vstopnice za odrasle 40 h, za otroke, dijake in voake od narednika niže 20 h.

Kupujte in zahtevajte

povsod le svinčnike, ki nosijo napis: „Svinčnik družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Ti svinčniki so novo blago in zanesljivo dobri, od svetovno znane avstrijske trdke Hardtmuth-ove, in niso nič dražji od drugih.

Svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda naj se vpeljejo v vse šole, saj dišona družba skrbi največ za narodne šole, in vsak krajec ji dobro dojde. Z blagim namenom je pa združeno tudi dobro blago. 1018 10-5

Cena 12 tucatov:

st. 100	st. 90	st. 801	st. 302	st. 504
K 1-42	K 2-70	K 4-50	K 5-04	K 6-84

Glavno zalogo ima trgovina

Ivan Bonač-a v Ljubljani.

„Slava Bogu“

V. zvezek

(25 adventnih in 7 božičnih napevov)

zložil P. Angelik Hribar.

Cena partituri 2 K, vsak glas posebej 40 h, po pošti 20 h več.

Dobi se pri Fr. Petru Rešeta, frančiškan v Ljubljani. 1125 2-1

Na Golniku pri Trziču, postaja Kranj, se prodaja na 1122 4-1

prostovoljni dražbi

dné 26. novembra od 10. ure zjutraj:

19 krav, 1 bik, 20 glav mlade govedi, 1 kobila, 2000 stotov sena, stroj za posnemanje mleka (centrifuga) in druga mlekarska oprava.

Glasovir na prodaj.

Vsled preselitve prodam dobro ohranjen glasovir, obseg 6½ oktave (Salonflügel), lepo doneč glas, cena pod 100 gld.

Več se izve pri lastniku glasovirja Antonu Murovec-u, urarju v Radovljici. 1112 3-2

Izvežban risar in sestavljalec proračunov

se sprejme takoj pri ljubljanskem stavbinskem podjetniku 1 24 3-1

Natančneje pové upravništvo „Slovenca“.

V službo sprejme takoj

mlinarja, žagarja in kočijaža

1123 1-1 Franc Adamič, vas Ponikva, pošta Vel. Lašiče.

Cenetovo posestvo

s hišo in gospodarskimi poslopji v Zagorji za Savo se prodaja skupaj ali pa posamezno. Hiša in poslopja ležijo na najlepšem prostoru blizu cerkve, ter se dá s trgovino še veliko narediti, posebno če se bodo delavci rudokopa od 1500 na 5000 pomnožili. V hiši je gostilna, zraven leterija, mesarija in strojarja, vse te obrti jako lepo na predujejo. 1096 3-3

Tik zemljišča je velika vodna moč, kjer bi se dala tudi kaka industrija napraviti.

Več se izve pri g. M Intihar-ju v Zagorji za Savo, ali pa pri lastniku gosp. Iv. Modic-u v Novi vasi pri Rakeku.

Pariška svetovna razstava 1900: „Grand Prix“.

Najvišja odlika!

Na 7 prejšnjih razstavah s prvimi darili odlikovano.

Pristno in usta-
le, če novno
na T.P.A.P.M. leto
podplatu C.ПЕΤΕΡБУРΓ 1860.

Šent Peterburške
GALESE
čevlji za sneg, „Storm Slippers“.

1089 10-5

Vsak dan jih izdela
tovarna

40.000 parov!

Edini kontrahenti: Messstorff, Behn & Co., Dunaj, I.

Na drobno na prodaj v vsaki boljši prodajalni čevljev, gumi- in modnega blaga.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Leštilni odtiskalni papir,

odlikovan na svetovni razstavi v Čikógi. Preprosto uporabljen za posnemanje poljubnega lesovja pri pohištvu, vratih itd. Dobiva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 20 11-4

Št. 413/Ž.

Razglas.

Pri podpisnem mestnem magistratu razpisuje se služba

policijskega nadstražnika

z letno plačo 1000 kron, eventualno služba

policijskega stražnika

z letno plačo 900 kron.

Službi sta stalni in dobivajo nameščenci tudi naturalno obleko, obutev in dejalnostno priklado, ki znaša 10% plače dotičnega plačilnega razreda.

Prošnje za te službe je vložiti pri podpisnem mestnem magistratu

do dné 30. novembra 1901.

Prošnjo, katera mora biti pravilno kolkovana s prilogami vred, spiši prosilec sam in ji prideni krstni list, zdravniško spričevalo in izkazilo o posebni sposobnosti za službo, o znanju slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi in pa o dozdanjem vedenju in službovanju, oziroma poslovanju.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dné 16. novembra 1901.

Denarni promet do 30. sept. 1901:

K 17.006.531.88.

Stanje vlog dné 30. sept. 1901:

K 7.263.956.34.

Ljudska posojilnica

registrov. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Kongresni trg 2, I. nadstr.

sprejema hranilne vloge od vsakega, je li njen zadružnik ali ne, in jih obrestuje po

4½%

brez kakega odbitka, ker plačuje rentni davek iz svojega.

Uradne ure vsak delavnik od 8. do 1. ure.

1034 8

Dunajska borza.

Dné 20. novembra.

Skupni državni dolg v notab	99-—
Skupni državni dolg v srebru	98-90
Avstrijska zlatna renta 4%	118-55
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95-50
Ogerska zlatna renta 4%	118-—
Ogerska krona renta 4%, 200	93-10
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1620-—
Kreditne delnice, 160 gld.	630-—
London vista	239-40
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-12½

20 mark	23-44
20 frankov (napoleonor)	19-06
Italijanski bankovci	92-80
C. kr. cekini	11-33

Dné 20. novembra.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	190-50
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	223-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. za 200 kron	95-50
Tisine srečke 4%, 100 gld.	145-50
Dunavske vravnave srečke 5%	266-50

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-70
Priporočne obveznice državne železnice	432-50
„ južne železnice 3%	311-—
„ južne železnice 5%	119-65
„ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gld.	402-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	48-25
Ogerskega	24-—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15-70
Rudolfove srečke, 10 gld.	59-—

Salimove srečke, 40 gld.	225-—
St. Genois srečke, 40 gld.	257-—
Waldsteinske srečke, 30 gld.	—
Ljubljanske srečke	70-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	260-—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5550-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	80-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	61-25
Splošna avstrijska stavbinska družba	137-—
Montanska družba avstr. pian.	358-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	409-—
Papirnih rubljev 100	253-25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tveganje. Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni vtiči za dosego kolikor je mogoče višjega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.